

HARRY FELLINGER, locoburgemeester in Leek

'Op de begraafplaats heb ik het voor mijzelf een plek gegeven'

Harry Fellinginger is wethouder in de gemeente Leek. Als derde locoburgemeester werd hij in augustus 2005 geconfronteerd met een familiedrama in Tolbert, een drama dat hem tot op de dag van vandaag raakt. Een terugblik op een ingrijpende gebeurtenis.

Burgemeester Siepie de Jong zit tegen het einde van haar periode als burgemeester van Leek, wanneer ze op het laatste moment besluit om een vakantie van twee weken naar IJsland te boeken. 'Het was middenin de vakantieperiode. Mijn collega-wethouders waren ook op vakantie. De burgemeester leek het in eerste instantie wel wat bezwaarlijk dat ik alleen zou achterblijven, maar ik dacht dat het wel mee zou vallen. Er gebeurt immers toch nooit wat?' Ondanks de aanvankelijke laconieke reactie neemt Fellinginger zijn taak uiterst serieus. 'Ik was een aantal dagen later op bezoek in het Academisch Ziekenhuis in Groningen, toen ik werd gebeld. Ik had besloten om mijn telefoon vanwege het piket dat ik draaide toch niet uit te zetten, ondanks alle bordjes die dat verboden.' Het telefoontje is kort en onheilspellend. 'Ik werd summier geïnformeerd. In Tolbert had zich een familiedrama voltrokken, waarbij in elk geval twee kinderen waren omgekomen. Ik moest direct naar Leek komen, daar zouden we verder zien.'

Op weg naar Leek denkt Fellinginger aan hetgeen hem te wachten staat. 'Op dat moment was er nog veel onduidelijk. Natuurlijk denk je ook "wat overkomt mij nou?" Maar die verbazing zakt al snel weg, als je je realiseert dat het om een paar jonge kinderen gaat. Het gaat écht ergens om. Die kinderen maken het voor iedereen extra emotioneel en geladen. Niet alleen voor de familie of de omwonenden. Ook voor mij als locoburgemeester. Je weet diep van binnen dat je je gezonde verstand moet gebruiken, maar de betrokkenheid van kinderen maakt dat niet eenvoudig. In dat opzicht is het makkelijker om een asbestbrand aan te moeten pakken dan iets emotioneels als een familiedrama.' Op het gemeentehuis aangekomen, treft Fellinginger de GGD, de politie en een aantal mensen van de afdeling voorlichting. Het crisisteam wordt opgestart.

Overleden kinderen

In de eerste vergadering worden langzaam maar zeker de contouren van het drama duidelijk. 'Maandagmiddag 1 augustus 2005 kreeg de meldkamer om kwart over drie het bericht dat er ruzie was geweest op een adres in Tolbert. Een vrouw was daarbij uit de woning naar de burens gevlucht. De buurtagent van Tolbert is toen samen met de buurtagent van Leek naar het adres gegaan om de vrouw te horen. Zij vertelde dat zij geslagen was door haar vriend, die nog bij de kinderen was. De buurtagent is vervolgens naar het adres gelopen om de kinderen op te halen. De buitendeur stond nog open. Hij is naar binnen gegaan, heeft de dader aangetroffen met de lichamen van de twee overleden kinderen. De dader is toen direct gearresteerd.' Volgens Fellinginger heeft het drama zich voor de buitenwereld volstrekt onverwacht voltrokken. 'Die ochtend hadden buurtbewoners de kinderen nog in de zon zien buiten spelen, 's middags waren ze vermoord. De moeder woonde net sinds twee weken in Tolbert, bij haar nieuwe vriend. Zij kwam oorspronkelijk uit Haarlem. Ze werd al een tijd gestalkt door haar ex, die de voogdij over de kinderen was kwijtgeraakt.'

Fellinginger leunt in het team sterk op de politievoorlichter en de mensen van de GGD. 'De GGD-ers brachten de nodige ervaring met maatschappelijke onrust mee. Dat was kennis die hier goed van pas kwam. In onderling overleg besloten we dat we diezelfde maandagavond nog een persconferentie zouden organiseren. Voor de volgende dag stond een bijeenkomst voor de bewoners op de agenda. Iedereen hielp om dat voor elkaar te krijgen. Het was middenin de vakantieperiode, maar in de hele organisatie namen mensen de taken van afwezige collega's op zich. Iedereen die geen vakantie had kwam spontaan naar het gemeentehuis om de handen uit de mouwen te steken. Er was een grote saamhorigheid. De secretaresses waren er, het GBA werd opengesteld. Iedereen droeg zijn steentje bij. Tot en met de brandweer, die nog heeft geholpen om de uitnodigingen voor die bewonersbijeenkomst te bezorgen.' Met de burgemeester die op dat moment op IJsland zit heeft de wethouder geen contact. 'Ze was ook écht niet te bereiken. Bovendien zou ze minimaal twee dagen onderweg zijn voordat ze in Leek zou kunnen zijn. Dat had dus ook in dat opzicht niet zoveel zin gehad.'

Nadat Fellinginger de pers te woord heeft gestaan in de raadzaal, gaat hij bij de politieagenten langs die op de plaats van het delict aanwezig zijn geweest. 'Mensen vergeten soms wel wat de impact van zo iets op de hulpverleners kan zijn. Een van de politieagenten was zelf een aantal maanden eerder een kindje verloren. Dat kwam enorm hard bij hem aan.'

Collegiale steun

Op dinsdag ontvangt Fellingner uit onverwachte hoek steun. 'Ik was redelijk onvoorbereid. We hebben wel eens een oefening gedraaid, maar je stapt er toch vrij blanco in. Dat zijn de oefeningen met een brand in Zevenhuizen als casus. Niet dit soort emotionele situaties. Daarom was het fijn toen burgemeester Ernst Bakker uit Hilversum mij belde, die een aantal maanden daarvoor een familiedrama had meegemaakt. Hij gaf mij het gevoel dat ik er niet alleen voor stond. Hij wist wat ik meemaakte. Dat vergeet ik nooit meer. Ook van veel collega's uit de regio kreeg ik steun. Het feit dat mensen even van zich laten horen, dat geeft je op die kwetsbare momenten een enorme steun in de rug.'

Bijeenkomst

Terwijl de gemeente zich voorbereidt op de bijeenkomst met de bewoners, wordt de moeder in het ziekenhuis behandeld. 'Zij had haar enkel gebroken, omdat ze tijdens de psychose van haar vriend van het balkon naar de benedenburen was gesprongen. De politie bewaakte haar vervolgens in het ziekenhuis, omdat ze de zaak inzichtelijk wilden krijgen en bovendien de ex in Tolbert rondspookte. Hij wilde haar nadrukkelijk ter verantwoording roepen. De politie heeft geprobeerd om haar voor haar eigen veiligheid zo lang mogelijk in het ziekenhuis te houden. Totdat het duidelijk was dat ze zelf wegwilde en ze haar moesten laten gaan.'

De bijeenkomst op de dinsdagavond wordt door veel bewoners bezocht. 'We hebben bewust de pers buiten de deur gehouden, om te voorkomen dat ze de emoties zouden aanwakkeren. Verder hadden wij mensen van Slachtofferhulp in de zaal, waar men desgewenst op kon terugvallen. Vooraf hebben we ons wel de vraag gesteld of het zinvol was om een bijeenkomst te houden, als er nog zoveel onduidelijkheden in het onderzoek zouden zijn. Toch hebben we besloten om de bewoners wel bij elkaar te roepen, omdat de ervaring leert dat het niet zozeer onze bijeenkomst zou moeten zijn, maar we het vooral voor de bewoners moesten organiseren. Als zij stoom kunnen afblazen, hun emoties kunnen delen, hun verbazing kunnen uiten en hun ontsteltenis kunnen laten voelen, dan is het zinvol om de avond te organiseren. Je wordt in die setting als locoburgemeester dan de pater familias, de burgervader. Daar willen ze tegenaan praten. Je vertegenwoordigt de gemeente, daar houdt men zich aan vast. Ik vind ook dat ze dat mogen in dit soort situaties. Dat mogen ze van je verwachten. Zo heb ik mij dan ook opgesteld.' Ondanks het strenge persbeleid weet een journalist toch binnen te komen. Fellingner staat hem op onorthodoxe wijze te woord. 'Hij vroeg mij "wat was de teneur van de avond?". Waarop ik hem vertelde dat ik van de bewoners had begrepen dat men erg teleurgesteld was over zijn tendentieuze berichtgeving. Men stoorde zich niet zozeer aan de berichtgeving over de omwonenden die geëmotioneerd waren, maar vond wel dat de woorden niet het gevoel weerspiegelden dat mensen bij die emoties hadden. Daarna heb ik hem niet meer gezien.'

Begrafenis

Ondertussen maakt de verstoorde relatie tussen de moeder en haar ex de afwikkeling van de crisis het er niet eenvoudiger op. 'Een van de politiemensen kon gelukkig aardig goed met de vader overweg. Zowel de vader als de moeder wilden de uitvaart doen. Daar hebben wij een modus voor kunnen vinden, door twee herdenkingen te organiseren. 's Morgens voor de vader, 's middags was de herdenking met de moeder erbij. Vanuit de middagdienst zijn de kinderen ook echt begraven. Ik ben zelf niet bij die uitvaartdiensten geweest. Dat heb ik bewust niet gedaan, omdat ik dat te privé vindt. Het is bij uitstek iets voor de familie. Bovendien zou het een moeilijke keuze zijn, want zou je in dat geval naar de herdenking van de vader of de herdenking van de moeder gaan? Dat zijn onmogelijke dilemma's. De politie heeft de hele situatie rond de uitvaarten goed in de gaten gehouden, ook omdat de betrokkenen in deze gespannen situatie erg onberekenbaar konden zijn. In de dagen erna zaten wij met een aantal extra gevoeligheden waar je vooraf ook niet bij stilstaat. Zo kwam hier in het gemeentehuis de vraag aan de orde wat we moesten doen met alle knuffels die voor de deur van het huis waren neergelegd. De eerste tijd hebben wij ze laten staan, later zijn ze naar het gemeentehuis gebracht. Hier hebben wij de knuffels nog een aantal jaren bewaard. Opdelen vonden we ook zo gekunsteld. Tegelijkertijd wisten we niet goed wat we ermee aan moesten. Hetzelfde gold voor de condoleanceregisters die in het gemeentehuis waren getekend. Uiteindelijk hebben we besloten om de registers te kopiëren en zowel de vader als de moeder een kopie te geven. Dat zijn allemaal bijkomstigheden, waar je vooraf niet over nadenkt.' Fellingner heeft nooit meer rechtstreeks contact met de ouders gehad. 'Hen beiden heb ik destijds een brief gestuurd om mijn medeleven te betuigen. De vader heeft later nog een brief gestuurd waar ik op heb geantwoord. Maar daarna is het contact verdwenen. Ik vraag mij nog wel eens af hoe het met de moeder zou zijn. Ik heb geen idee waar zij is neergestreken en hoe het nu met haar gaat.'

Aan het eind van het jaar meldt de journalist die ook bij de bewonersbijeenkomst was, zich weer bij de wethouder. 'Hij wilde mij interviewen voor een terugblik op het drama. Ik heb dat geweigerd, omdat we een maand of drie voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 zaten. Ik had van de hele gemeenteraad een pluim gekregen voor het werk dat ik had verzet, maar wilde voorkomen dat het beeld zou ontstaan dat ik er een slaatje uit wilde slaan. Toen ik hem vertelde dat ik wilde voorkomen dat mensen de link zouden leggen, nam zijn interesse zienderogen af. Uiteindelijk heb ik dat gesprek nooit meer met hem gehad.'

Terugblik

'Als ik terugkijk op het drama in Tolbert, dan is dat het meest emotionele dat ik in die zeven jaar als wethouder heb meegemaakt', zegt Fellingner. 'Het heeft me werkelijk diep geraakt, hoe iemand zulke jonge kinderen zoiets aan kan doen.' Fellingner staat stil bij het contrast dat hij voelde op een afrondende bijeenkomst die hij kort na het drama had. 'Daar waren alle betrokken partijen bijeengehaald om te evalueren hoe de crisis was opgepakt. Een van de aanwezigen begon daar over het feit dat hij op zijn privénummer was gebeld, terwijl hij geen piket had. Dat soort gedoe. Ik heb mij er enorm aan gestoord. Er waren twee onschuldige kinderen vermoord en iemand begint over het feit dat hij een telefoontje op zijn privénummer heeft binnengekregen. Ik kon slecht tegen al die lange tenen van de instanties die op mijn pad kwamen. Na driekwart van de sessie heb ik er de brui aan gegeven en ben ik daar weggegaan.'

Het is drie jaar later, als Fellingner de crisis voor zichzelf nadrukkelijk een plek geeft. 'De kinderen zijn begraven in de buurt van Groningen. Op een kleine begraafplaats. Ik had heel duidelijk het gevoel dat ik daar nog een keer naartoe moest. Twee jaar geleden ben ik er heengereden. Op de begraafplaats draaide mijn maag om. Je staat daar op een stille begraafplaats met al die vraagtekens in je hoofd. De vragen blijven knagen. Waarom moest zoiets toch gebeuren?'